

खाजगी वैधानिक संस्था/विद्यापीठे यामधून शासकीय अधिकारी आणि कर्मचारी यांनी पूर्ण केलेल्या अभ्यासक्रमासाठी केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन,

सामान्य प्रशासन विभाग,

निर्णय क्रमांक: टीआरएन-१४८८/१०५३/८३/१२-अ,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक २ नोव्हेंबर १९८८.

शासन निर्णय

महाराष्ट्र शासनाचे अनेक अधिकारी/कर्मचारी सेवेत असताना विद्यापीठे व इतर मान्यता-प्राप्त खाजगी वैधानिक संस्था यामधून पहिल्या पदव्युत्तर पदवी नंतरचा [after post graduation] उदा-एम. ए., एम. एससी., एम. कॉम इ. नंतरचे शासकीय कामकाजात उपयुक्त ठरेल असा अभ्यासक्रम पूर्ण करून त्याबाबतची पदवी/पदविका प्राप्त करून घेतात अशा अधिकारी/कर्मचा-यांना असा अभ्यासक्रमासाठी फी, पुस्तके इ. साठी कराव्या लागणा-या खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. शासनाने आता असे ठरविले आहे की, शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांनी असा अभ्यासक्रमासाठी केलेल्या संपूर्ण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा स्वये २,०००/- [स्वये दोन हजार फक्त] यापैकी कमी असलेल्या रकमेची प्रतिपूर्ती करण्यात यावी. यासाठी संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी खाली नमूद केलेल्या अटींची पूर्तता करणे आवश्यक आहे.

१. सदर अभ्यासक्रम सुरु करण्यापूर्वी संबंधित अधिका-याची/कर्मचा-याची कमीत कमी पाच वर्षे शासकीय सेवा पूर्ण झाली असली पाहिजे.
२. संबंधित अभ्यासक्रम शासनाच्या कामकाजाच्या दृष्टीने उपयुक्त आहे असा आशयाचे संबंधित विभाग प्रमुखाचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात यावे.
३. अभ्यासक्रमात प्रवेश घेण्यापूर्वी शासनाची पूर्वसंमती घेतली पाहिजे. सदर संमती पुढील शर्तीच्या अधीन राहून देण्यात येईल.

अ] संबंधित अधिका-याला/कर्मचा-याला कार्यालयीन वेळेत वक्तशीर रहावे लागेल व सदर अभ्यासक्रम सुरु केल्याने शासनाच्या नेहमीच्या शासकीय कामकाजात कोणत्याही प्रकारचा अडथळा येता कामा नये.

ब] त्यांना कार्यालयीन वेळेत अभ्यास करता येणार नाही.

क] अभ्यासक्रम चालू असताना संबंधित अधिका-याची/कर्मचा-याची बदली न होण्याची खात्री देता येणार नाही.

ड] अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर किंवा सुरु असताना होणा-या परीक्षेसाठी रजा मिळेल याची खात्री देता येणार नाही.

४. अशी प्रतिपूर्ती अधिका-यास/कर्मचा-यास त्याच्या संपूर्ण सेवाकाळात फक्त एकाच अभ्यासक्रमासाठी देण्यात येईल.
५. असा अभ्यासक्रम करण्यासाठी अन्य कोठल्या मागाने वित्तीय सहाय्य [स्कॉलरशिप वगैरे] घेण्यात आल्यास/मिळाल्यास शासनाकडून मिळणा-या प्रतिपूर्तीची रक्कम तेवढ्या रकमेने कमी करण्यात येईल.
६. प्रतिपूर्ती संपूर्ण अभ्यासक्रमासाठी देण्यात येईल व सदर अभ्यासक्रमासाठी फक्त मान्यताप्राप्त खर्च म्हणजे अभ्यासक्रमाची फी, पुस्तकासाठीचा खर्च, परीक्षा फी व लायब्ररीची फी विचारात घेण्यात येईल.

७. संबंधित अभ्यासक्रम फक्त महाराष्ट्र राज्यातील कोणत्याही विद्यापीठ/मान्यताप्राप्त संस्थांमधून पूर्ण केला पाहिजे.
८. संबंधित अभ्यासक्रमासाठी झालेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती पुढील वर्षी केली जाईल. जर अभ्यासक्रम एकापेक्षा अधिक वर्षांचा असेल तर प्रतिपूर्तीची रक्कम संबंधित[मागील] वर्षी केलेल्या मान्यताप्राप्त खर्चाच्या ५० % स्वढी राहील आणि ती पुढील वर्षाच्या सुरुवातीला देण्यात येईल. त्याचप्रमाणे शेवटच्या वर्षाच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती संपूर्ण अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर देण्यात येईल.
९. कोणत्याही कारणाने जर अधिकारी/कर्मचारी सदर अभ्यासक्रम यशस्वीरीत्या पूर्ण करू शकला नाही तर त्याला देण्यात आलेल्या प्रतिपूर्तीची रक्कम च्याजासह ताबडतोब एका हप्त्यात परत करावी लागेल.
१०. ही सुविधा घेणा-या अधिका-याला/कर्मचा-याला अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर पाच वर्षे महाराष्ट्र शासनाची सेवा करण्याचे बंधन घावे लागेल.
२. याबाबत होणारा खर्च संबंधित अधिका-याचे/कर्मचा-याचे पगार व भत्ते ज्या लेखाशिर्षाखाली खर्च घालण्यात येतात त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्च टाकण्यात यावा व तो मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
३. हे आदेश चालू वित्तीय वर्षाच्या सुरुवातीपासून अमलात येतील.
४. हा निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ५१५/८८/सेवा-१, दिनांक ११ मे, १९८८ अनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सतीश त्रिपाठी,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत रवाना :-

राज्यपालांचे सचिव,
मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक,
महालेखापाल, महाराष्ट्र, मुंबई,
महालेखापाल, महाराष्ट्र, नागपूर,
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई [पत्रादारे],
प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई [पत्रादारे],
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई [पत्रादारे],
सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
विविध मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख,
वित्त विभाग,
मंत्रालयातील इतर सर्व विभाग.

तारखेपासून प्रदानाच्या तारखेपर्यन्त दरसाल दरशेकडा ६ रुपये दराने किंवा शासकीय कर्जाच्या दरापेक्षा दरसाल दरशेकडा $\frac{1}{8}$ रुपयेपेक्षा जास्त असेल अशा उच्चतर दराने तिच्यावरील व्याजासह ताबडतोब देईल/देतील.

आणि पूर्वाक्त बंधनगृहीत्याने आणि/किंवा जामीनदारांनी असे प्रदान केल्यावर वरील लेखी बंधन निरर्थक व परिणामशून्य होईल.

अन्यथा ते अंमलात राहिल.

याद्वारे करार करण्यात येतो की, ... [१] मुदत वाढवून देणे, धीर धरणे यामुळे किंवा महाराष्ट्र शासनाच्या किंवा त्या शासनाने प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीच्या सखाशा कृती किंवा अकृतीमुळे मग अशी कृती अगर अकृती जामीनदाराच्या संमतीने किंवा माहितीने झालेली असो वा नसो किंवा बंधनगृहीत्याला इतर कोणत्याही प्रकारे ममतेची वागणूक देण्यात आल्यामुळे, किंवा ज्या परिस्थितीत जामीनदार विधितः मुक्त होतो अशा इतर कोणत्याही परिस्थितीच्या अस्तित्त्वामुळे जामीनदाराचे या बंधनप्रानुसारचे दायित्व कमी होणार नाही किंवा तो त्यातून मुक्त होणार नाही. तसेच वरील बंधन जामीनदारावर खटले भरण्यात येण्यापूर्वी शासनाने बंधनगृहीत्यावर खटला भरला पाहिजे, हे सुध्दा आवश्यक असणार नाही.

२. बंधनगृहीत्याकडून आणि/किंवा जामीनदारांकडून या बंधनप्रान्वये येणे असलेल्या सर्व रकमा शासनाचे इतर कोणतेही अधिकार व उपाय यांना हानी न पोचवता त्यांच्याकडून जमीन महसूलाची थकबाकी म्हणून वसुलीयोग्य होतील, आणि

३. हे बंधनप्र, ज्यात लोकांना आस्था आहे अशा सार्वजनिक कर्तव्याच्या पालनार्थ केलेले बंधनप्र मानले जाईल.

या गोष्टीची साक्ष म्हणून उपरिनामित बंधनगृहीता व जामीनदार यांनी आपापली सही यावर लिहिलेल्या दिवशी व वर्षी केली आहे.

उपरिनामित बंधनगृहीता ..... याने

[१] .....

आणि [२] .....

यांच्या समक्ष स्वाक्षरी करून स्वाधीन केले.

.....
सही [बंधनगृहीता]

[१] .....

[२] .....

उपरिनामित जामीनदार

[१] .....

[२] ..... यांनी

यांच्या समक्ष स्वाक्षरी करून स्वाधीन केले.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्याकरिता व त्यांच्या वतीने स्वीकृत.

अधिका-याची सही,

पदनाम.

शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठे यागधून अभ्यासक्रम पूर्ण करणा-या शासकीय अधिकारी/
कर्मचा-यांकरिता बंधपत्र.

[शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक टीआरएन-१४८८/१०५३/८३/१२-अ,
दिनांक २ नोव्हेंबर १९८८ याचे सहपत्र].

.....

सर्व लोकांना या अधिलेखांद्वारे विदित व्हावे की आम्ही [१] .....
..... या विभागात/कार्यालयात .....

या नोकरीवर असलेले श्री. ....
राहणार ..... जिल्हा..... [यापुढे ज्याचा
"बंधनगृहीता" असा निर्देश आहे], आणि [२] श्री. ....,
आणि [३] श्री..... [यापुढे ज्याचा "जामीनदार" असा
निर्देश आहे] याद्वारे आम्ही स्वतः आमचे आपापले वारस, निष्पादक आणि प्रशासक
महाराष्ट्र शासनाच्या कार्यकारी शाक्तीचा वापर करीत असलेले महाराष्ट्राचे राज्यपाल
यापुढे ज्याचा "शासन" असा निर्देश आहे त्यांना, त्यांच्या मागणीनुसार रक्कम
रुपये..... [रुपये.....],
मागणीच्या तारखेपासून प्रदानाच्या तारखेपर्यंत दरसाल दरशेकडा ६ रुपये दराने किंवा
शासकीय कर्जाच्या दरापेक्षा दरसाल दरशेकडा $\frac{8}{100}$ रुपयेपेक्षा जास्त असेल अशा उच्चतर
दराने तिच्यावरील व्याजासह देण्यास संयुक्तपणे बांधलेले आहेत आणि जर असे प्रदान
भारताव्यतिरिक्त दुस-या देशात करण्यात आले असेल, तर उक्त रक्कम तो देश व भारत
यांच्यात त्या वेळी प्रचलित असलेला विनियमाचा जो अधिकृत दर असेल त्या दराने त्या
देशाच्या चलनात बदलून देण्यात येईल. व पृथक्पणे

एक हजार नऊशे ..... साली ..... मिन्याच्या .....
दिवशी, हे स्वाक्षरित करण्यात आले.

ज्याअर्थी, बंधनगृही, त्याला, त्याच्या विनंतीनुसार, शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन
विभाग क्रमांक: टीआरएन-१४८८/१०५३/८३/१२-अ, दिनांक २ नोव्हेंबर १९८८ याच्या
अटींच्या अधीन राहून, ... [देशाची नावे] येथे,
दिनांक..... पासून दिनांक ..... पर्यंत, प्रशिक्षणार्थ/
अध्ययनार्थ महाराष्ट्र शासनाच्या खर्चाने/विदेश सहाय्य योजनेखाली रजा वेतनावर प्रति-
नियुक्तीवर पाठवण्यात आले आहे/रजा मंजूर करण्यात आली आहे,

आणि ज्याअर्थी, बंधनगृहीत्याने शासनाला अधिक चांगले प्रतिभूत करण्यासाठी हे बंधपत्र
निष्पादन करून देण्यास संमती दिली आहे.

त्याअर्थी, वरील लेखी बंधनाची शर्त अशी आहे की, ...
प्रतिनियुक्तीचा/प्रशिक्षणार्थ रजेचा/अध्ययनाचा कालावधी संपल्यानंतर कामावर परत न येता
बंधनगृहीता सेवानिवृत्त झाला असेल किंवा त्याने नोकरीचा राजीनामा दिला असेल अशा
प्रसंगी किंवा तो कामावर परत आल्यानंतर ५ वर्षांच्या कालावधीत कोणत्याही वेळी
किंवा विहित कालावधीत कुठल्याही प्रकारची गैरवर्तणुक केल्यामुळे त्याला नोकरीतून
काढण्यात आले असेल किंवा बढतर्फे करण्यात आले असेल अशा प्रसंगी बंधनगृहीता आणि/
किंवा जामीनदार मागणीनुसार किंवा शासन आदेश देईल त्याप्रमाणे शासनाला उक्त
रक्कम रु ..... [रुपये.....], मागणीच्या